

Nummer 2019/64

datum raadsvergadering	:	26-09-2019
Onderwerp	:	Start proces Regionale Energiestrategie (RES) Noord-Holland Zuid.
portefeuillehouder	:	Axel Boomgaars
datum raadsvoorstel	:	2 juli 2019

Samenvatting

In Parijs zijn in 2015 internationale afspraken gemaakt over klimaatdoelen. Onder andere zijn daarbij CO₂ reductieplafonds vastgelegd: 49% CO₂ reductie in 2030 en uiteindelijk 95% CO₂ reductie in 2050. Nationaal vindt uitwerking daarvan plaats in het Klimaatakkoord. Dat bevat tal van maatregelen. Via het Interbestuurlijke Programma (IBP) is besloten tot een meerjarige nationale aanpak met Regionale Energie Strategieën (30 RES-regio's). Ouder-Amstel maakt samen met de andere Amstellandgemeenten deel uit van de RES-regio Noord-Holland Zuid (NHZ) waarvoor een RES moet worden vastgesteld. Bijgevoegd is het start proces met procesafspraken. Deze vormt het spoorboekje om te komen tot een RES Noord-Holland Zuid. De inhoudelijke lokale afwegingen en keuzes volgen gaandeweg het proces.

Wat is de juridische grondslag?

Via het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over het bereiken van klimaatdoelen waaronder de noodzakelijke CO₂ reductie. Een van de te nemen maatregelen betreft de vaststelling van Regionale Energiestrategieën (RES). Daarin wordt tot het jaar 2030 de opgave van 'grootschalige duurzame elektriciteit opwek' en 'duurzame warmtevoorziening', zoals benoemd in het Klimaatakkoord, in grote lijnen uitgewerkt.

Na vaststelling van de definitieve RES 1.0 door de gemeenteraad (medio 2021) wordt de ruimtelijke opgave van de RES opgenomen in de provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies/-plannen en in het beleid van de waterschappen. Een omgevingsvisie en RES kent geen mogelijkheid tot bezwaar. Pas zodra de ruimtelijke opgave vertaald wordt naar een omgevingsplan of omgevingsbesluit is er mogelijkheid tot bezwaar.

Wat is de voorgeschiedenis?

Internationaal zijn er afspraken gemaakt over klimaatdoelen. Nationaal vindt de uitwerking daarvan plaats in het Klimaatakkoord. Dat bevat tal van maatregelen, opgesteld via de zogenaamde Klimaattafels.

In het Interbestuurlijk Programma (IBP) is besloten tot een meerjarige nationale aanpak via Regionale Energie Strategieën. Er zijn 30 RES-regio's. Ouder-Amstel maakt samen met de andere Amstellandgemeenten deel uit van de RES-regio Noord-Holland Zuid (NHZ). Iedere regio maakt zijn eigen RES.

In december 2018 is de conceptversie van het nationaal Klimaatakkoord gepresenteerd. Vervolgens is het Klimaatakkoord doorgerekend door het PBL en het CPB. Op 28 juni jl. heeft het kabinet haar plannen gepresenteerd. Dit najaar spreken gemeenten zich uit of de voorgestelde maatregelen en toezeggingen van het kabinet voldoende basis zijn om lokaal de energietransitie uit te kunnen voeren. Naar alle waarschijnlijkheid zal het Klimaatakkoord in het najaar van 2019 worden ondertekend.

Vanaf het moment van ondertekening heeft elke regio zes maanden de tijd om een concept-RES op te leveren. Daarna zijn er twaalf maanden voor de vaststelling van de RES (versie 1.0.). Uiteindelijk worden alle regionale RES-sen verwerkt in één nationaal programma en vindt de ruimtelijke inpassing plaats via het (lokale) omgevingsbeleid.

Wat is er aan de hand?

De opstelling van een RES moet in een kort tijdsbestek. Daarbij dient ook een zorgvuldig communicatie- en participatieproces doorlopen te worden. Dat alles vraagt om goede afspraken aan de voorkant van het proces. Daarvoor zijn in bijgevoegd startdocument (bijlage 1) procedurele kaders opgenomen zonder dat nu al inhoudelijke uitspraken gedaan worden over lokale oplossingen en keuzes. Bijgevoegd is het document met procesafspraken. Deze vormt het spoorboekje om te komen tot een RES Noord-Holland Zuid. De inhoudelijke lokale afwegingen en keuzes volgen gaandeweg het proces. Dit voorstel betreft dan ook geen startnotitie zoals u dat vanuit het college gewend bent, maar een voorstel tot een gezamenlijk proces met de regio NHZ.

In verband met het proces is het van belang dat gemeenten, Provincie en Hoogheemraadschap zoveel mogelijk een gelijk(tijdig) besluitvormingsproces volgen. In het IBP is ook afgesproken dat de besluitvorming over de uitvoering van de RES-en plaatsvindt via het omgevingsbeleid van gemeenten, provincies en Rijk en via het beleid van de Waterschappen. Voor het uitwerken en realiseren van de nationale doelen en afspraken met betrekking tot hernieuwbare energie (elektriciteit en warmte) is regionaal en lokaal maatwerk nodig. Het vraagt om nieuwe manieren van samenwerking tussen overheden, inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners.

Wat gaan we doen?

De RES is een document waarin tot 2030 de opgaven uit het Klimaatakkoord van 'grootschalige duurzame elektriciteit opwek' en 'duurzame warmtevoorziening' in grote lijnen worden uitgewerkt. De RES heeft een horizon van 2030 met een doorkijk naar 2050.

Het Rijk bepaalt hoeveel duurzame elektriciteit op land opgewekt moet worden (35 TWh). De regionale overheden bepalen vervolgens gezamenlijk hoe, met wie en waar dit ingevuld kan worden. Daarnaast geeft de RES inzicht in het aanbod van duurzame warmtebronnen en de warmtevraag van de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde energie-infrastructuur. In de RES wordt ook opgenomen hoe de werkstructuur, het besluitvormingsproces en het participatieproces voor de realisatie van de verschillende oplossingen is opgezet.

Er wordt verder gebruik gemaakt van standaard rekenmethodes en aannames. Dit in verband met de vergelijkbaarheid en optelbaarheid van de regionale RES-en. Hierbij tekenen we aan dat we richting de stuurgroep RES NHZ zullen aangeven dat we het gebruik van de Klimaatmonitor als methodiek niet opportuun achten in geval van toerekening van snelwegverkeer dat door onze gemeente gaat. De (toevallige) aanwezigheid van snelwegen in onze gemeente leidt namelijk in de Klimaatmonitor tot een onevenredige toerekening van de energievraag.

Ouder-Amstel is onderdeel van de RES-regio Noord-Holland Zuid. Binnen deze regio werkt Ouder-Amstel nauw samen met de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen en Uithoorn. Op de schaal van deze gemeenten wordt een deel-RES opgesteld.

Welke argumenten en keuzemogelijkheden zijn er?

Hoe ziet ons energielandschap er in 2030 uit, en hoe in 2050? Door akkoord te gaan met het voorliggende proces voor de RES worden de kaders voor de regio Noord-Holland Zuid vastgesteld die het mogelijk maken om dit grondig te gaan onderzoeken, zonder nu al uitspraken te doen over inhoudelijke oplossingen en keuzes. Het is een proces waaraan de betrokken partijen zich committeren. Dit proces moet leiden tot een definitieve RES (versie 1.0), die voorjaar 2021 aan de raad ter vaststelling zal worden voorgelegd. De uiteindelijke uitvoering en samenhangende besluitvorming zal vervolgens in een later stadium plaatsvinden via het omgevingsbeleid van de gemeente.

In de RES zal worden uitgegaan van bewezen technieken (o.a. energie via wind of zon). Vanzelfsprekend zal ook gezocht worden naar innovatieve oplossingen, zoals bv de mogelijkheden van aquathermie en geothermie (warmte uit water en bodem) om zo invulling te geven aan de vraag naar duurzame energie- en warmtebronnen. Vooralsnog is het echter niet realistisch om hier op dit moment mee te rekenen. De RES zal daarom tweejaarlijks worden geüpdatet, zodat nieuwe ontwikkelingen en technieken ook een plaats krijgen in de gehele energietransitie.

Wat zijn de gevolgen en risico's?Financieel

Via het landelijke programma RES wordt ná ondertekening van het Klimaatakkoord per jaar (gedurende 3 jaar, 2019, 2020, 2021) budget beschikbaar gesteld voor de 30 RES-regio's. Voor de RES NHZ is er ca € 600.000 per jaar beschikbaar. Dit bedrag zal worden ingezet voor de programma-organisatie, onderzoeksgeld, participatie, proceskosten, communicatiemiddelen en dergelijke. De landelijke bijdrage is bestemd voor het ondersteunen van de gemeenten bij het opstellen van de RES.

Van de gemeenten en waterschappen wordt verwacht eigen ambtelijke capaciteit beschikbaar te stellen en bij te dragen in de kosten voor voorzieningen (zaalhuur, catering) ten behoeve van lokale en regionale ateliers. De kosten hiervoor worden betrokken bij het opstellen van de begroting 2020 e.v. Voor 2019 verwachten we dat hiervoor ca € 7.000 benodigd is voor voorzieningen en voor 2020 ca € 6.000. Hierin is voorzien via de Burap en de begrotingsvoorstellen 2020.

Juridisch

Na vaststelling van de RES 1.0 (2021) door de gemeenteraden wordt de ruimtelijke opgave van de RES opgenomen in de provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies en omgevingsplannen en in het beleid van de waterschappen. Een omgevingsvisie en een RES kennen wel inspraakmogelijkheden maar er kan geen bezwaar ingediend worden. Pas als de ruimtelijke opgave vertaald wordt naar een omgevingsplan of omgevingsbesluit is er mogelijkheid tot bezwaar.

Opstelling VNG

Via de VNG hebben de gemeenten richting het Rijk aangegeven dat de energietransitie haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar moet zijn voor de samenleving. Naast de juiste bevoegdheden moeten de gemeenten ook een vergoeding krijgen voor de toename van taken en verantwoordelijkheden bij de uitvoering.

Deze VNG-lobby is nog gaande en in het najaar zal daar meer duidelijkheid over moeten komen. Zo komt er een onderzoek naar de uitvoeringslasten voor gemeenten over de volle breedte van het klimaatakkoord (artikel 2 Financiële Verhoudingswet). Verder is woonlastenneutraliteit voor bewoners het uitgangspunt voor de energietransitie. De VNG zal in dat kader nog een extra ALV bijeen roepen om samen met alle

gemeenten te bepalen of voldoende tegemoet wordt gekomen aan de gestelde voorwaarden om de feitelijke uitvoerbaarheid van het Klimaatakkoord als gemeente op een goede manier ter hand te kunnen nemen.

Andere risico's?

Op dit moment is er nog geen zekerheid wanneer het Klimaatakkoord getekend gaat worden en in welke mate aan de VNG-eisen tegemoet gekomen zal worden. Het Rijk spreekt over ondertekening 'rond de zomer', anderen hebben het over september of later. De koepels zoals de Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG) en het Inter Provinciaal Overleg (IPO) kunnen niet eerder dan september tekenen.

Ook is er een kans dat het Klimaatakkoord helemaal niet ondertekend gaat worden. In dat geval krijgt de Startnotitie RES Noord Holland Zuid geen of een andere status. Als dit aan de orde is zal er een nieuwe bestuurlijke ronde komen over de vervolgstappen (doorgaan, vertragen of stoppen). Verder bestaat het risico dat de vastgestelde doelen niet binnen de geplande tijd en budgetten behaald kunnen worden. Om dit te voorkomen wordt vanuit het RES programma strak gestuurd op het identificeren en beheersen van de risico's (overzicht is opgenomen in de startnotitie).

Met de RES wordt de energietransitie meer zichtbaar: er ontstaan plannen voor (lokale) windmolens en/of zonneweides die grote impact kunnen hebben op de leefomgeving. Vanuit het gemeenschappelijke ondersteuningsprogramma krijgen de gemeenten hulp bij het voeren van een goede communicatiecampagne en participatiestrategie voor en met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, zoals bv lokale energiecoöperaties.

Wie is erbij betrokken en hoe communiceren we?

Het gemeenschappelijke ondersteuningsprogramma voorziet in lokale informatieve bijeenkomsten en werksessies (ateliers). Die sessies worden voor zowel raadsleden, stakeholders (natuurorganisaties, energiecoöperaties etc.) als bewoners en bedrijven georganiseerd. Op 9 april 2019 heeft er al een informatieavond voor raadsleden over de RES en warmtetransitie visie plaatsgevonden. Zoals aangegeven zullen er na akkoord van de gemeenteraden op onderliggend proces meer sessies gaan volgen.

Wat is het vervolg?

Met de vaststelling van het proces voor de RES committeert de gemeenteraad zich aan het gezamenlijk proces dat gevolgd gaat worden om te komen tot een regionale energiestrategie (RES NHZ). Dan start ook een communicatie- en participatieproces. Lokaal (per gemeente) en per (deel)regio worden thematische en ruimtelijke ateliers georganiseerd om informatie en input op te halen voor de RES. Door deze dialoog wordt de samenleving betrokken bij de opgave van de RES.

Een en ander geeft het volgende tijdspad:

26 september 2019:	behandeling procesdocument RES NHZ in gemeenteraad Ouder-Amstel
Najaar 2019	: ondertekening van het landelijke klimaatakkoord
Najaar 2019	: (lokale en regionale) informatie- en kennissessies (ateliers) voor raadsleden, bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties
Voorjaar 2020	: Concept RES NHZ gereed (Collegebesluit)
Voorjaar 2021	: RES NHZ als definitieve versie gereed (Raadsbesluit)